

DIAGNOZA OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie
Wydział Badań i Analiz
Biuro Zachodniopomorskie Obserwatorium Rynku Pracy

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Osoby żyjące poniżej poziomu minimum egzystencji.....	4
3. Osoby żyjące poniżej poziomu relatywnej granicy ubóstwa	5
4. Osoby żyjące poniżej poziomu ustawowej granicy ubóstwa	5
5. Świadczenia pomocy społecznej	6
6. Osoby bezrobotne z ustalonym III profilem pomocy	10
7. Bierni zawodowo	10
8. Podsumowanie	13

1. Wstęp

Spośród najważniejszych współczesnych problemów społecznych można wskazać zagrożenie ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Jedną z głównych przyczyn tych zjawisk jest brak pracy. Prowadzi on do braku zaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka. Brak pracy związany jest często z problemami zdrowotnymi oraz niepełnosprawnością. Wsparcie lub wyeliminowanie przeszkód stanowiących bariery w skutecznej aktywizacji zawodowej stanowi istotny element w zmianie sytuacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Zgodnie z definicją przyjętą przez Główny Urząd Statystyczny: Stopa ubóstwa jest to odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków (obejmujących również wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od przyjętej granicy ubóstwa¹. W statystyce publicznej przyjmuje się następujące granice ubóstwa ekonomicznego:

- *Poziom minimum egzystencji* - przyjmowany jako granica ubóstwa skrajnego. Minimum egzystencji obliczane jest przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (IPiSS). Uwzględnia ono jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu prowadzi do biologicznego wyniszczenia.
- *Ustawowa granica ubóstwa (próg interwencji socjalnej)* - określona jako kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej.
- *Relatywna granica ubóstwa* - określona jako 50% średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych (obliczonych na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych).²

Tabela 1. Granice ubóstwa dla wybranych typów gospodarstw w latach 2011-2014*

Granice ubóstwa	Gospodarstwa 1-osobowe			Gospodarstwa 4-osobowe (2 osoby dorosłe + 2 dzieci do lat 14)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
	w zł					
Skrajnego (minimum egzystencji)	519	551	540	1401	1486	1458
Relatywnego	693	706	713	1871	1906	1926
Ustawowego**	542	542	542	1824	1824	1824

* w IV kwartale;

**od października 2012 r. dla osoby samotnie gospodarującej jest to kwota 542 zł, zaś dla osoby w gospodarstwie wieloosobowym – 456 zł. Wcześniej, przez 6 lat dla osoby samotnie gospodarującej kwota ta wynosiła 477 złotych, zaś dla osoby w gospodarstwie wieloosobowym – 351 złotych.

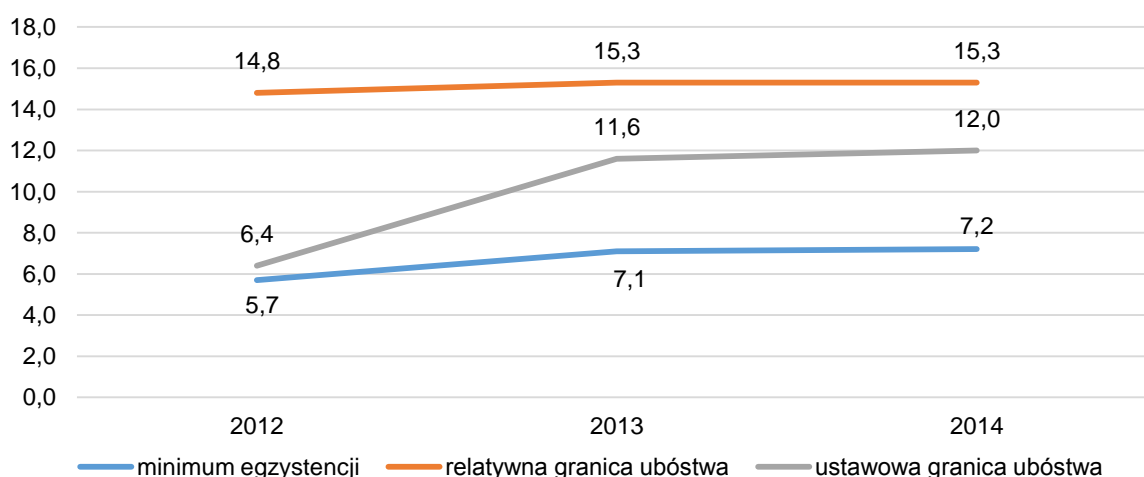
W IV kwartale 2014 roku dla gospodarstwa 1-osobowego minimum egzystencji wyniosło 540 zł oraz 1 458 zł dla gospodarstwa 4-osobowego, w skład którego wchodziły dwie osoby dorosłe oraz dwoje dzieci do 14 roku życia.

¹ *Ubóstwo ekonomiczne w Polsce*, GUS, Warszawa 2015, s. 7

http://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5487/14/2/1/ubostwo_2014.pdf

² tamże, s. 7

Wykres 1. Odsetek osób w gospodarstwach domowych w województwie zachodniopomorskim o wydatkach poniżej granicy ubóstwa

Źródło: Bank Danych Lokalnych – GUS

2. Osoby żyjące poniżej poziomu minimum egzystencji

W 2014 roku, w województwie zachodniopomorskim 7,2% osób w gospodarstwach domowych znajdowało się poniżej minimum egzystencji (ubóstwa skrajnego). W 2014 województwo zachodniopomorskie znajdowało się pod tym względem na 7 miejscu w kraju. Najwyższy udział osób w gospodarstwach domowych znajdujących się poniżej poziomu egzystencji odnotowano w woj. warmińsko-mazurskim (14,8%), natomiast najniższy w śląskim (4,7%). W latach 2012-2014 odsetek osób żyjących poniżej minimum egzystencji w woj. zachodniopomorskim zwiększył się o 1,5 pkt. proc.

Tabela 2. Odsetek osób żyjących poniżej poziomu minimum egzystencji w latach 2012 – 2014 r.

Nazwa	minimum egzystencji		
	2012	2013	2014
	[%]		
Polska	6,8	7,4	7,4
śląskie	4,5	4,9	4,7
mazowieckie	4,7	5,7	5,2
łódzkie	5,7	6,1	5,4
dolnośląskie	4,6	5,1	5,6
pomorskie	9,8	9,2	6,5
małopolskie	6,2	6	6,6
zachodniopomorskie	5,7	7,1	7,2
lubuskie	4,9	6,4	7,8
opolskie	4,7	6,1	8,0
lubelskie	8,5	9,4	8,2
podkarpackie	7,0	9,4	8,7
kujawsko-pomorskie	8,3	9,6	9,5
wielkopolskie	8,5	8,9	10,1
podlaskie	10,7	11,2	10,9
świętokrzyskie	10,5	8,5	12,2
warmińsko-mazurskie	13,5	13,2	14,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych – GUS.

Relatywna granica ubóstwa (50% średnich wydatków ekwiwalentnych gospodarstw domowych) w IV kwartale 2014 wyniosła 713 zł dla gospodarstwa 1-osobowego oraz 1926 zł dla gospodarstwa

4-osobowego, składającego się z dwóch osób dorosłych oraz dwójki dzieci w wieku do 14 roku życia.

W IV kwartale 2014 roku w województwie zachodniopomorskim odsetek osób w gospodarstwach domowych żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa wyniósł 15,3% i był niższy o 0,9 pkt proc. od wartości odnotowanej dla całego kraju. W 2014 województwo zachodniopomorskie znajdowało się pod tym względem na 7 miejscu w Polsce. Najwyższy udział osób żyjących poniżej poziomu relatywnej granicy ubóstwa odnotowano w woj. warmińsko-mazurskim (20,2%) natomiast najniższy w woj. mazowieckim (11,4%). W latach 2012-2014 udział osób poniżej relatywnej granicy ubóstwa w woj. zachodniopomorskim zwiększył się o 0,5 pkt proc.

3. Osoby żyjące poniżej poziomu relatywnej granicy ubóstwa

Tabela 3. Odsetek osób żyjących poniżej poziomu relatywnej granicy ubóstwa w latach 2012 – 2014 r.

Nazwa	relatywna granica ubóstwa		
	2012	2013	2014
	[%]		
Polska	16,3	16,2	16,2
mazowieckie	11,5	12,4	11,4
śląskie	11,3	11,2	11,9
dolnośląskie	12,2	12,1	12,0
łódzkie	13,4	12,5	13,1
opolskie	9,9	16,1	14,0
pomorskie	20,3	19,2	14,8
zachodniopomorskie	14,8	15,3	15,3
małopolskie	15,6	15,8	16,9
lubelskie	22,9	21,5	17,1
lubuskie	13,3	15,0	17,4
kujawsko-pomorskie	19,6	18,8	20,2
podkarpackie	20,7	20,9	21,1
wielkopolskie	19,7	19,2	21,7
świętokrzyskie	24,3	19,7	22,6
podlaskie	23	22,7	23,9
warmińsko-mazurskie	24,7	25,4	26,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych – GUS.

4. Osoby żyjące poniżej poziomu ustawowej granicy ubóstwa

Ustawowa granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej. W IV kwartale 2014 roku dla gospodarstwa 1-osobowego kwota ta wynosiła 542 zł, natomiast dla gospodarstwa 4-osobowego składającego się z dwóch osób dorosłych oraz dwójki dzieci w wieku do 14 roku życia wyniosła ona 1824 zł.

W IV kwartale 2014 roku udział osób żyjących w województwie zachodniopomorskim poniżej ustawowej granicy ubóstwa wyniósł 12,0% i był o 0,4 pkt proc. wyższy niż w roku poprzednim. W skali kraju zachodniopomorskie zajęło 7 miejsce. Udział osób znajdujących się poniżej ustawowej granicy ubóstwa w woj. zachodniopomorskim był wyższy o 3,9 pkt proc. od najniższego w kraju (woj. mazowieckie) oraz o 9,0 pkt proc. niższy od najwyższego w kraju (woj. warmińsko-mazurskie).

Tabela 4. Odsetek osób żyjących poniżej poziomu ustawowej granicy ubóstwa w latach 2012 – 2014 r.

Nazwa	ustawowa granica ubóstwa		
	2012	2013	2014
	[%]		
Polska	7,2	12,8	12,2
mazowieckie	4,6	9,9	8,1
dolnośląskie	5,1	8,9	8,8
śląskie	4,8	8,3	8,9
łódzkie	5,7	9,7	9,4
opolskie	4,8	11,7	10,5
pomorskie	10,6	15,4	11,6
zachodniopomorskie	6,4	11,6	12
małopolskie	6,6	12,2	12,1
lubelskie	9	17,6	12,8
lubuskie	5	12,2	13,3
podkarpackie	8,6	16,9	15,3
kujawsko-pomorskie	8,4	16	15,6
wielkopolskie	8,5	15,5	16,4
świętokrzyskie	12,2	13,6	17,2
podlaskie	10,7	17,6	18
warmińsko-mazurskie	13,8	20,2	21

Źródło: Bank Danych Lokalnych – GUS.

5. Świadczenia pomocy społecznej

Osoby korzystające ze świadczeń ogółem, to suma osób, którym przyznano decyzją poszczególne rodzaje świadczeń. W podziale według form świadczeń, korzystający mogą być wykazywani kilkakrotnie. Natomiast rzeczywista liczba osób korzystających ze świadczeń wykazuje korzystających tylko raz niezależnie od liczby i rodzaju świadczeń przyznanych decyzjami. Wskaźniki odnoszące się do liczby i struktury ludności (płeć, grupy wieku) od 2010 roku zostały przeliczone zgodnie z bilansem przygotowanym w oparciu o wyniki NSP 2011.³

W województwie zachodniopomorskim w 2015 roku świadczenia pomocy społecznej przyznano 86 001 osobom. W zdecydowanej większości była to pomoc pieniężna (85 211 świadczeń), bardzo popularna była również pomoc pieniężna w formie zasiłków celowych (44 094).

³ Źródło: https://www.wup.pl/rpo/?wpfb_dl=135

Tabela 5. Liczba osób którym przyznano świadczenia pomocy społecznej w 2015 r.

Jednostka terytorialna	Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia
	rzeczywista liczba osób ogółem
	2015
	osoba
Polska	1 769 402
mazowieckie	205 504
śląskie	159 016
wielkopolskie	140 720
kujawsko-pomorskie	135 570
małopolskie	130 279
podkarpackie	120 942
łódzkie	115 249
warmińsko-mazurskie	112 840
pomorskie	109 617
lubelskie	109 340
dolnośląskie	103 902
zachodniopomorskie	86 001
świętokrzyskie	76 228
podlaskie	69 021
lubuskie	57 934
opolskie	37 239

Źródło: Bank Danych Lokalnych – GUS.

Tabela 6. Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej w 2015 r. (według głównych form pomocy)

	POLSKA	ZACHODNIOPOMORSKIE
rzeczywista liczba osób ogółem	1 769 402	86 001
ogółem	2 441 082	126 275
pomoc pieniężna razem	1 544 563	85 211
pomoc pieniężna zasiłki stałe	213 439	11 575
pomoc pieniężna zasiłki okresowe	471 518	29 242
pomoc pieniężna zasiłki celowe	852 910	44 094
pomoc niepieniężna razem	896 519	41 064
pomoc niepieniężna schronienie	18 494	778
pomoc niepieniężna posiłek	758 767	33 920
pomoc niepieniężna ubranie	5 197	342
pomoc niepieniężna usługi opiekuńcze	93 272	5 197

Źródło: Bank Danych Lokalnych – GUS.

Z danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zawartych w sprawozdaniu MPiPS-03 wynika, iż najczęstszym powodem trudnej sytuacji życiowej zachodniopomorskich rodzin jest ubóstwo (Tabela 7). W 2015 roku problem ten zaistniał w przypadku 35 596 rodzin w województwie, a dotyczył 86 502 tworzących je osób. Następnym, najczęstszym powodem trudnej sytuacji jest bezrobocie, które dotyczyło 31 362 rodzin (ogółem: 87 247 osób). Brak pracy jest istotnym czynnikiem zwiększającym zagrożenie ubóstwem, brak dochodów powoduje powstawanie niestabilności finansowej gospodarstw domowych. Problem alkoholizmu dotyczył 4 645 rodzin (ogółem: 9 162 osoby). Z kolei bezdomność jest przyczyną trudnej sytuacji życiowej 2 930 osób w województwie zachodniopomorskim, które

współtworzą 3 464 rodzin. Zdecydowana większość osób w trudnej sytuacji życiowej to mieszkańcy miast.

Tabela 7. Powody przyznania pomocy – zachodniopomorskie w 2015 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	w tym: na wsi	
ubóstwo		35 596	14 251	86 502
sieroctwo		72	38	169
bezdomność		2 930	470	3 464
potrzeba ochrony macierzyństwa		5 564	2 804	27 508
w tym:	wielodzietność	3 356	1 990	19 752
bezrobocie		31 362	13 514	87 247
niepełnosprawność		19 405	6 855	38 186
długotrwała lub ciężka choroba		20 844	7 039	40 681
bezradność w sprawach opieki, wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem		9 220	4 276	33 630
w tym:	rodziny niepełne	5 552	2 179	18 084
	rodziny wielodzietne	1 860	1 041	10 992
przemoc w rodzinie		678	274	2 401
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi		4		6
alkoholizm		4 645	1 715	9 162
narkomania		319	47	588
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego		1 025	336	1 528
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą		9	1	18
zdarzenie losowe		301	131	762
sytuacja kryzysowa		426	68	1103
klęska żywiołowa lub ekologiczna		6	5	20

Źródło: MPiPS-03 2015 rok.

Z danych uzyskanych ze sprawozdania MPiPS-03 za 2015 roku wynika, że w województwie zachodniopomorskim pomocą społeczną zostały objęte 58 851 rodziny (ogółem: 142 495 osób) – Tabela 8. Przy czym członkowie prawie 24 tys. rodzin byli zameldowani na wsi.

Tabela 8. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2015 r.

Województwo	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)			
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin - ogółem	Liczba rodzin - na wsi	Liczba osób w rodzinach
dolnośląskie	103 902	72 821	24 445	154 875
kujawsko - pomorskie	135 570	83 071	36 884	210 218
lubelskie	109 340	65 601	39 397	191 488
lubuskie	57 934	37 641	15 812	85 474
łódzkie	115 249	80 015	28 076	182 621
małopolskie	130 279	76 911	41 350	217 137
mazowieckie	205 504	136 711	58 717	345 277
opolskie	37 239	25 186	11 206	56 282
podkarpackie	120 942	71 062	46 604	217 934
podlaskie	69 021	42 454	17 555	111 439
pomorskie	109 617	69 434	31 523	177 349
śląskie	159 016	97 919	18 642	230 402
świętokrzyskie	76 228	49 462	28 588	127 265
warmińsko-mazurskie	112 840	71 691	36 375	182 001
wielkopolskie	140 720	92 058	39 154	231 591
zachodniopomorskie	86 001	58 851	23 995	142 495
RAZEM	1 769 402	1 130 888	498 323	2 863 848

Źródło: MPiPS-03 2015 rok.

Jedną z najważniejszych przyczyn ubóstwa i wykluczenia społecznego jest pozostawanie bez pracy. Warto w tym miejscu zwrócić szczególną uwagę na osoby oddalone od rynku pracy, dla których przewidziane jest wsparcie w ramach III profilu pomocy dla osób bezrobotnych. Z danych zawartych w rejestrach powiatowych urzędów pracy wynika, że w województwie zachodniopomorskim do III profilu pomocy, zakwalifikowanych zostało 23 778 osób (Tabela 9). Większość osób z tego profilu to kobiety – 14 637 osób. Profil pomocy III ustalany jest dla osób oddalonych od rynku pracy, wymagających szczególnego wsparcia ze strony urzędu pracy i innych instytucji rynku pracy. Realizacja Indywidualnego Planu Działania w przypadku osób zakwalifikowanych do tego profilu nie powinna przekroczyć 720 dni. Bezrobotni zakwalifikowani do III profilu pomocy stanowili 38,2% ogółu bezrobotnych. Najwyższy udział osób z tej kategorii odnotowano w powiecie kamieńskim 57,8%, natomiast najniższy w szczecińskim 20,1%.

6. Osoby bezrobotne z ustalonym III profilem pomocy

Tabela 9. Liczba osób bezrobotnych ogółem z ustalonym profilem pomocy według powiatów na koniec lipca 2016 r.

Powiat	Liczba bezrobotnych ogółem z ustalonym profilem pomocy na koniec lipca 2016 r.	Liczba bezrobotnych według profili			Udział % bezrobotnych według profili		
		profil I	profil II	profil III	profil I	profil II	profil III
Białogardzki	3 216	156	1 598	1 462	4,9%	49,7%	45,5%
Choszczeński	2 759	112	1 627	1 020	4,1%	59,0%	37,0%
Drawski	3 357	89	2 013	1 255	2,7%	60,0%	37,4%
Goleniowski	2 330	81	1 129	1 120	3,5%	48,5%	48,1%
Gryficki	2 134	11	1 209	914	0,5%	56,7%	42,8%
Gryfiński	3 401	47	1 624	1 730	1,4%	47,8%	50,9%
Kamieński	2 221	46	891	1 284	2,1%	40,1%	57,8%
Kołobrzeski	1 751	42	916	793	2,4%	52,3%	45,3%
Miasto Koszalin	3 363	111	2 137	1 115	3,3%	63,5%	33,2%
Koszaliński	3 074	40	2 004	1 030	1,3%	65,2%	33,5%
Łobeski	2 453	27	1 374	1 052	1,1%	56,0%	42,9%
Myśliborski	2 234	46	1 284	904	2,1%	57,5%	40,5%
Policki	2 042	73	1 197	772	3,6%	58,6%	37,8%
Pyrzycki	1 947	20	965	962	1,0%	49,6%	49,4%
Stawieński	2 881	12	1 854	1 015	0,4%	64,4%	35,2%
Stargardzki	4 096	183	2 634	1 279	4,5%	64,3%	31,2%
Szczecinecki	4 817	71	3 778	968	1,5%	78,4%	20,1%
Świdwiński	2 448	109	1 789	550	4,5%	73,1%	22,5%
Miasto Świnoujście	718	6	334	378	0,8%	46,5%	52,6%
Wałecki	1 863	48	1 404	411	2,6%	75,4%	22,1%
Miasto Szczecin	9 150	162	5 224	3 764	1,8%	57,1%	41,1%
Zachodniopomorskie	62 255	1 492	36 985	23 778	2,4%	59,4%	38,2%

Źródło: sprawozdanie MPIPS-01.

7. Bierni zawodowo

Dla oceny stanu i perspektyw zagrożenia ubóstwem w kontekście braku pracy ważnym jest uwzględnienie liczby osób biernych zawodowo. Z biernością zawodową bardzo często związany jest niski poziom dochodów, a w konsekwencji zagrożenie brakiem zaspokojenia podstawowych potrzeb. W oparciu o dane GUS można zauważyć, że w okresie ostatnich 3 lat, liczba osób biernych zawodowo w województwie zachodniopomorskim systematycznie spada (Wykres 2).⁴ W czwartym

⁴ Osoby bierne zawodowo, to wg definicji Głównego Urzędu Statystycznego: „(...) osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne.”⁴ Są to osoby, które w badanym okresie:

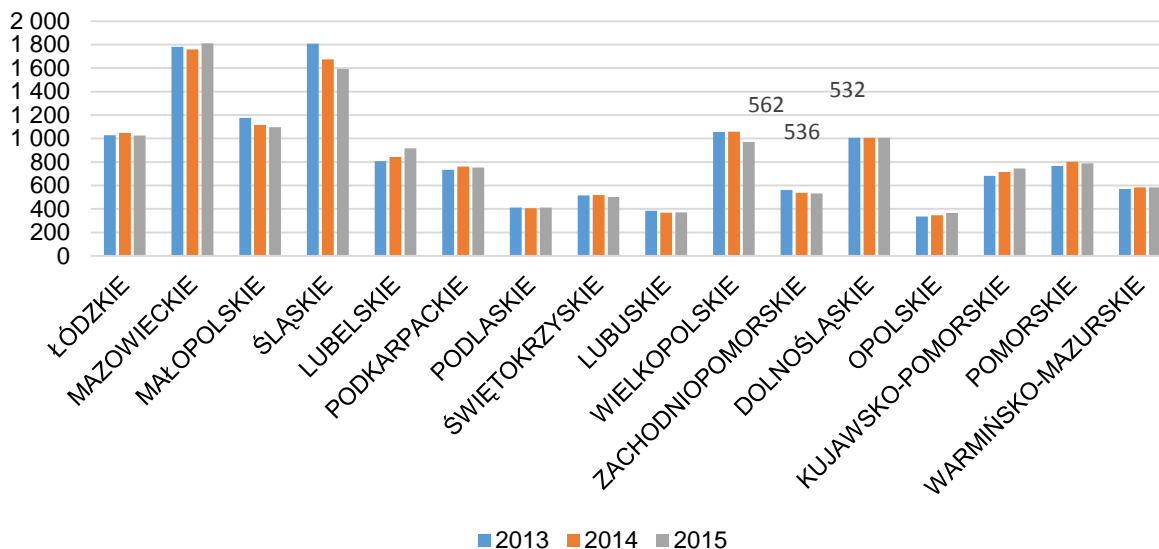
„(...) - nie pracowały i nie poszukiwały pracy,

- nie pracowały i poszukiwały pracy, ale nie były gotowe do jej podjęcia w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym,

- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie: dłuższym niż 3 miesiące albo do 3 miesięcy, ale nie były gotowe tej pracy podjąć.”

kwartale 2015 roku odnotowano o 30 tys. mniej osób biernych zawodowo niż w analogicznym okresie 2013 roku.

Wykres 2. Liczba osób biernych zawodowo (w tys.) w latach 2013 - 2015

Źródło: Aktywność ekonomiczna ludności w województwie zachodniopomorskim w IV kwartale 2015 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2016.

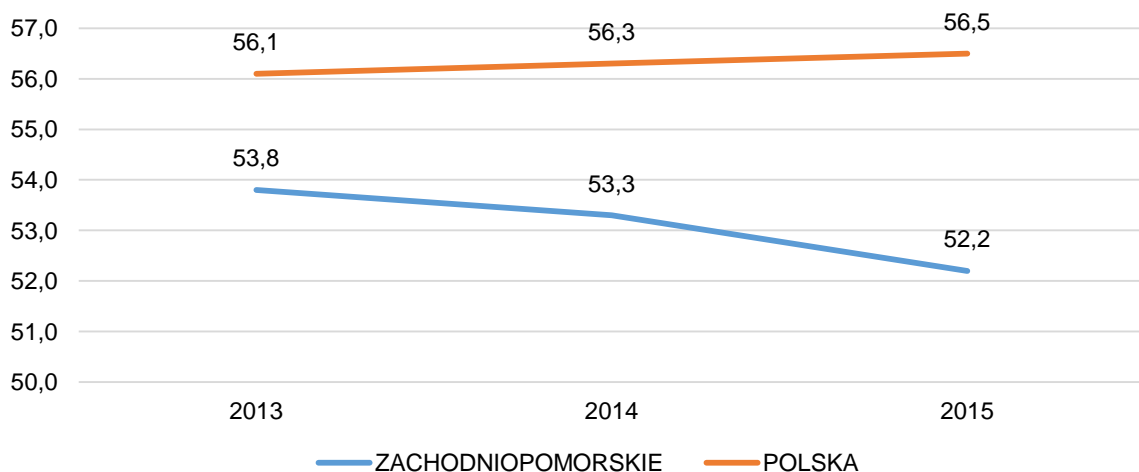
W oparciu o dane GUS dla IV kwartału 2015 (Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności), zaobserwowano w zakresie aktywności zawodowej mieszkańców województwa zachodniopomorskiego szereg zmian w porównaniu z IV kwartałem 2014 roku. Autorzy raportu „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie zachodniopomorskim w IV kwartale 2015 r” zwracają uwagę na:⁵

1. Spadek liczby osób aktywnych zawodowo ogółem o 30 tys. (4,9%) - największy spadek dotyczył kategorii mężczyzn (o 6,6%) oraz ludności miejskiej (o 6,6%).
2. Spadek liczby osób aktywnych zawodowo odnotowany w przypadku ludności wiejskiej (o 12,7%).
3. Spadek liczby osób biernych zawodowo ogółem o 0,7% - największy spadek dotyczył kategorii mężczyzn (o 3,3%), natomiast w przypadku kobiet nastąpił wzrost liczby biernych zawodowo o 0,8%.
4. Liczba osób biernych zawodowo zmniejszyła się na wsi (o 1,7%), natomiast w miastach pozostała na takim samym poziomie jak w roku poprzednim.

Wykres 3. Wartości współczynnika aktywności zawodowej w IV kwartale w latach 2013-2015 (w %)

Kwartalna informacja o rynku pracy w IV kwartale 2015, GUS, Warszawa 2016, s. 1

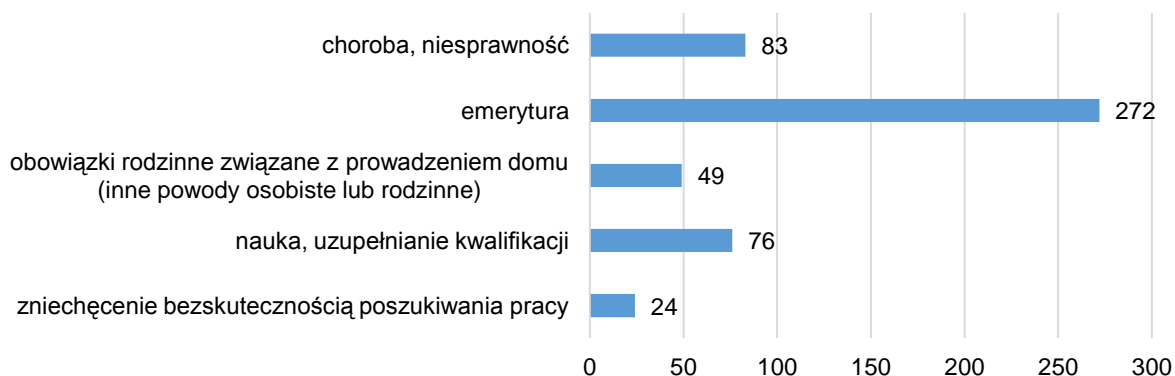
⁵ Aktywność ekonomiczna ludności w województwie zachodniopomorskim w IV kwartale 2015 r, US w Szczecinie, Szczecin 2016, s. 1

Źródło: *Kwartalna informacja o rynku pracy w IV kwartale 2015*, GUS, Warszawa 2016.

Warto zwrócić także uwagę na przyczyny decydujące o przynależności do kategorii biernych zawodowo. W województwie zachodniopomorskim najczęściej wskazywaną w ramach Badań Aktywności Ekonomicznej Ludności w 2014 roku przyczyną było nabycie uprawnień emerytalnych – dotyczyło to 47,5% badanych. Na kolejnych miejscach znalazły się: „nauka, uzupełnianie kwalifikacji” (17,9%), „choroba, niepełnosprawność” (16%), „obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu” (12,4%), poczucie „wyczerpania wszystkich znanych możliwości poszukiwania pracy” (4%) oraz - związane z ostatnim z wymienionych - „przekonanie o niemożności znalezienia pracy” (2,2%). Z każdą z wymienionych przyczyn wiążą się wyzwania dla publicznych służb zatrudnienia w zakresie skutecznej aktywizacji zawodowej. Za szczególnie ważny obszar aktywności można tutaj uznać pracę z osobami, które poddają w wątpliwość możliwość znalezienia pracy (34 tys. osób deklarujących wyczerpanie wszystkich znanych możliwości poszukiwania pracy i przekonanych o niemożności jej znalezienia) oraz osobami niepełnosprawnymi.

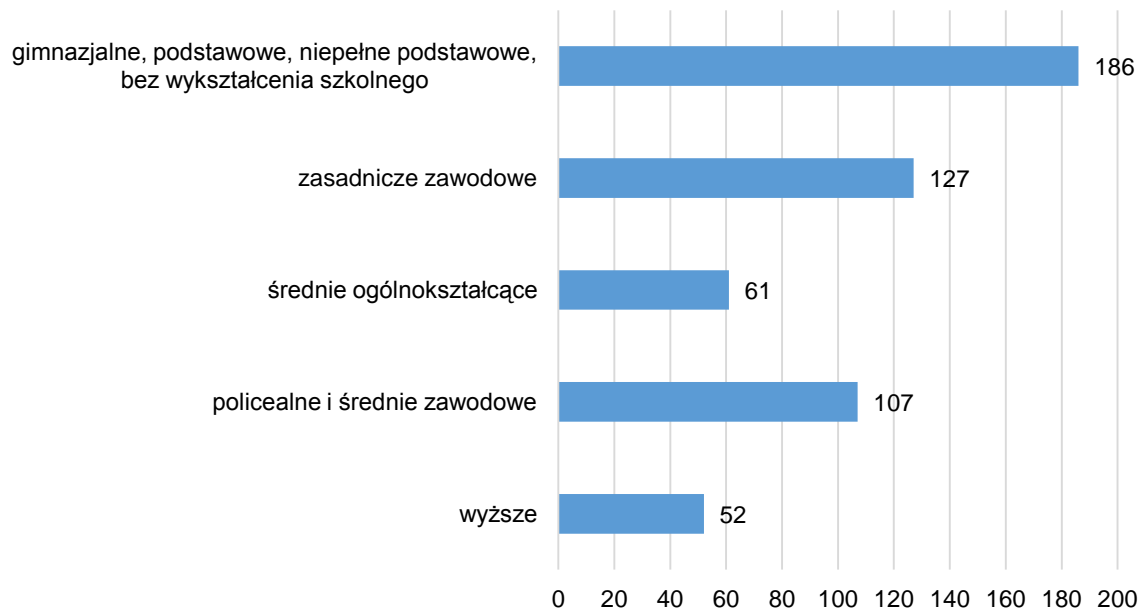
Wykres 7. Przyczyny przynależności do kategorii biernych zawodowo nieposzukujących pracy w województwie zachodniopomorskim w IV kwartale 2015 r. (w tys.)

Źródło: *Aktywność ekonomiczna ludności w województwie zachodniopomorskim w IV kwartale 2015 r.*, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2016.

Wśród osób biernych zawodowo w województwie zachodniopomorskim dominują osoby reprezentujące kategorię posiadających „wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niższe” (37,8%). Najmniej liczną reprezentację stanowią osoby z wykształceniem wyższym – 10,2%.

Wykres 8. Bierni zawodowo w województwie zachodniopomorskim w IV kwartale 2015 r. wg. wykształcenia (w tys.)

Źródło: Aktywność ekonomiczna ludności w województwie zachodniopomorskim w IV kwartale 2015 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2016.

8. Podsumowanie

Problem ubóstwa stanowi jeden z podstawowych przejawów wykluczenia społecznego. Skala ubóstwa w województwie zachodniopomorskim nie należy do najwyższych w Polsce. Jednak należy pamiętać, że jednym z najważniejszych czynników ryzyka sprzyjającego występowaniu zjawiska ubóstwa jest pozostawanie bez pracy, a wartość wskaźnika aktywności zawodowej w województwie jest wyraźnie niższa od odnotowanej dla Polski. Na koniec lipca 2016 roku, w województwie zachodniopomorskim odnotowano rekordowo niską stopę bezrobocia rejestrowanego 10,9%. Mimo pozytywnych trendów na rynku pracy, nadal dużym wyzwaniem pozostaje wsparcie dla osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem. W świetle danych można tutaj wskazać przede wszystkim: osoby długotrwale bezrobotne, osoby bierne zawodowo oraz osoby niepełnosprawne.